

Opetussuunnitelmien perusteet valmistumassa

Peruskoulun ja lukion uudet opetussuunnitelmien perusteet alkavat olla valmiina. Historian ja yhteiskuntaopin ops-työryhmät saivat runsaasti palautetta niin opetushallituksen verkostokouluista, järjestöiltä kuin yksittäisiltä opettajiltakin. Opetussuunnitelmatyö vietiin läpi avoimena valmisteluprosessina erityisesti lukion puolella. Opetusneuvos Jorma Kauppinen piti kiitettävästi huolta siitä, että työn kestäessä viimeisin versio oli aina verkossa kaikkien saatavilla ja kommentoitavana. Kommentteja ja ehdotuksia tulikin erittäin runsaasti, ja niillä oli merkittävä osuus lopputuloksen muovautumisessa.

Mitkä sitten ovat oleellisimmat muutokset uusissa opetussuunnitelman perusteissa? Edellisiin opetussuunnitelman perusteisiin verrattuna uudet perusteet ovat yksityiskohtaisemmat ja tukevat opettajien tekemää koulukohtaista suunnittelutyötä selkeämmin. Perusteet jättävät silti liikkumavaraa paikalliselle oppiaineelle, mikä on tärkeää niin historiassa kuin yhteiskuntaopissakin. Perusteet piti pukea jopa pykälien muotoon, mikä olisi korostanut niiden velvoittavuutta. Tästä näytetään kuitenkin luopuneen – hyvä niin. Ammattitaitoiset opettajat ymmärtävät kyllä opetussuunnitelmien perusteiden merkityksen ilman pykälämerkin-töjään.

Uusissa opetussuunnitelmissa korostetaan aihekokonaisuuksia, joita ovat mm. yrittäjäyys, aktiivinen kansalaisuus, kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus. Opetussuunnitelmien perusteiden valmistelun yhteydessä jokaisen aineryhmän piti ottaa kantaa siihen, miten aihekokonaisuuksien opetus toteutuu kyseisen oppiaineen kohdalla. Useimmat aihekokonaisuudet liittyvät oppiaineisiimme tavalla tai toisella, joten niiden voi katsoa vahvistaneen oppiaineidemme asemaa niin perusopetuksessa kuin lukiossakin.

Koulukohtaisiin opetussuunnitelmiin tulee kirjata koulun toimintakulttuuri. Tämä johtaa varmasti vilkkaaseen ja hedelmälliseen keskusteluun monessa koulussa. Tähän keskusteluun on otettava myös oppilaat mukaan. Mitään uutta ja mullistavaa

tuskin nousee esille. Kysymys lienee enemmänkin niiden vahvuuksien kirjaamisesta, jotka ovat tehneet erityisesti peruskoulustamme muun Euroopan ihailun kohteen.

Ainekohtaisia opetussuunnitelmia käsitellään perusteellisemmin muissa yhteyksiä. Peruskoulun puolella näyttää kuitenkin siltä, että ainakin osa ala-asteista tulee opettamaan historiaa vain kolme vuosiviikkotuntia entisen neljän tunnin asemasta. Voimassa olevan tuntijaon mukaan historian tuntimäärä on vain kolme vuosiviikkotuntia vuosiluokilla 5–6. Yhteiskuntaopin lisätuntia ei siis otettu historiasta, kuten jotkut opettajat ovat erheellisesti ymmärtäneet. Uuden oppiaineen terveystiedon massiivinen osuus kaventaa valinnaisuutta vuosiluokilla 5–6 niin paljon, että jotain on jätettävä pois. Aineenopettajat tulevat todennäköisesti saamaan seitsemännelle luokalle aikaisempaa heterogeenisempaa oppilasainesta. Jotta näin ei kävisi, niin kannattaa olla yhteydessä luokanopettajiin. Näin on paikoin jo menetelty ja neljäs tunti saatu pelastettua. Useimmat luokanopettajat suhtautuvat aineeseemme erittäin positiivisesti.

Yhteiskuntaopin puolella muutokset ovat suurempia. Lukion puolella siitä tuli itsenäinen oppiaine, jossa on kaksi pakollista ja kaksi syventävää kurssia. Yhdeksännen luokan yhteiskuntaoppiin tuleva lisätunti ei merkitse sisältöjen kasvattamista, vaan ehkä hiukan parempia mahdollisuuksia aikaa vieviin oppilaskeskeisempiin työtapoihin. Opetushallitus on luvannut täydentää arvioinnista annettuja ohjeita siten, että myös peruskoulussa yhteiskuntaoppi arvioitaisiin omalla numerolla.

Raskasta opetustyötä tekevät opettajat kokevat aika ajoin opetussuunnitelmien uudistamisen aikataulun liian nopeaksi. Tuskin ollaan uusien perusteiden mukaiset koulukohtaiset opetussuunnitelmat saatu valmiiksi, kun keskushallinto alkaa jo suunnitella seuraavaa kierrosta. Miksi sitten opetussuunnitelmia täytyy uudistaa niin nopeasti?

Yksi ala-asteen rehtori käytti eräässä seminaarissa puheenvuoron, jossa hän totesi, että ops-työstä

huolimatta juuri mikään ei ole muuttunut koulussa viimeisen 20 vuoden aikana. Olen itse ollut tuon ajan opettajana ja olen aivan eri mieltä.

Muutokset tulevat ennen kaikkea ympäröivästä yhteiskunnasta, ja koululaitoksen täytyy kyetä reagoimaan näihin muutoksiin. Nopea kansainvälistyminen, Euroopan unionin jäsenyys, väestörakenteemme asettamat haasteet ja talous ovat esimerkiksi niitä asioita, jotka ovat pakottaneet myös koululaitoksen reagoimaan. Ei näistä asioista voi syyttää keskushallinnon virkamiehiä tai edes poliitikkoja. Historian ja yhteiskuntaopin opettajina olemme kuitenkin tottuneet käsittelemään muutoksia ja ymmärtämään niiden taustalla vaikuttavia voimia. Siksi meidän on helpompi kohdata muutokset myös arkielämän tasolla, ilman että ne

aiheuttaisivat meissä ahdistusta ja tuskaa.

HYOL:n kesäkursseille osallistuneet opettajat esittivät kiitettävästi toiveita liiton tulevasta koulutuksesta. Toiveita esitettiin erityisesti Euroopan unionia koskevan koulutuksen järjestämisestä. Liiton johto onkin jo ryhtynyt toimenpiteisiin kyttäkseen täyttämään jäsenistönsä toiveet. Palaamme asiaan myöhemmin jäsenkirjeissä ja Kleion palstoilla.

Toivotan oikein hyvää alkanutta lukuvuotta kaikille ja voimia vaativaan työhön

Harri Rinta-aho

puheenjohtaja

Föbundsnytt

Så är ett nytt läsår igen igång! Är det männe Sen naturlag att somrarna blir kortare i proportion till att ålderstilläggen blir flere?

På gymnasierna inleder vi läsårets arbete med nybörjarna utan att veta hur deras slutexamen i historia eller samhällslära skall se ut. Enligt uppgifterna från i vår skall ju ämnesrealen förverkligas våren 2006. Hur någon kan tillåta en sådan här situation att elever som inleder sina studier inte har en aning om hur deras slutexamen ser ut eller vad den innehåller när de inleder sina studier kan inte förklaras med annat än inkompetens hos beslutsfattare och administratörer. Hur skall vi undervisa med tanke på t.ex. en ämnesreal i samhällslära våren 2006? Vilka färdigheter och vilken kunskap förväntas eleverna besitta? Ska ämnesrealen basera sig på riksomfattande läroplaner som inte ens är tillgängliga, med kurser som inte undervisas för de elever som ska skriva provet?

Vi får väl vänta med spänning på vilka direktiv vi lärare på fältet förhoppningsvis under hösten ska få av våra utbildningsadministratörer... Här fattas än så länge visa beslut!

Under läsårets lopp kommer vi väl alla att vara involverade i arbetet med de skolvisa läroplanerna. Detta förhoppningsvis givande arbete är en bra möjlighet att skapa kontakter med ämneskolleger

i grannskolorna eller på andra håll i landet. Det är ju nu vi bestämmer hur vi ska arbeta under de närmaste tio åren.

Så lite sommarminnen.

Jag hade förmånen att få vara med om seminariet "Historie-språk-teknik" som den isländska historieläraryrkesföreningen arrangerade i slutet av juli. Fyra fantastiska dagar av spännande upplevelser varvade med föredrag och givande diskussioner med kolleger från hela Norden gav en järnranson kraft att orka fortsätta jobba. I seminariet, som ordnades i anrik omgivning på Snorre Sturlussons gamla gård Reykholt, deltog ett drygt tjugotal lärare, varav fem från Finland. Allt från bad i Snorres varma källor till åktur med hundspann uppe på glaciärerna hade arrangörerna ordnat för att ge deltagarna oförlömliga minnen. Och eftersom vi kom från Finland må vi väl konstatera att de flesta i den finländska delegationen visst besökte Blue Lagoon, men utanför det egentliga seminarieprogrammet.

Förra gången som nordiska historielärarna samlades i detta sammanhang, var för tre år sedan i FLHS regi på Hanaholmen, i Tallinn och i Karis. Nästa träff räknar vi med att ska ske om tre år, och kommer att äga rum i Sydslesvig sommaren 2006.

Träffas kan vi historielärare göra långt innan det.

Alla har väl noterat att Förbundets traditionella höstdagar ordnas i Helsingfors 25-26.10. Vi hoppas på livligt svenskt deltagande i dagarna, som detta år ordnas av Finska Historiska Samfundet.

Observera förbundets årsmöte söndagen den 26 oktober.

Lusläs också de medlemsbrev från förbundet som droppar in under året. I april arrangerar FLHS tillsammans med våra estniska kolleger de första finsk-estniska historielärardagarna. Vår förhoppning är att dessa dagar ska bli till ärligen återkommande träffar. Ett begränsat antal deltagare ryms

med på fortbildningsseminariet. Mer information under årets lopp i medlemsbreven.

Till slut vill jag påminna om EUROCLIO och dess hemsida. Besök gärna den på adressen www.eurocliohistory.org. Där hittar du också programmet för nästa års Euroclio-träff i Wales 30.3-4.4. 2004. Stipendier kan sökas ur EU:s Socrates medel, från Grundtvig och Comenius-medlen. Kursens referensnummer är NL-2004-02.

Sture Lindholm

Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liitto HYOL r.y.
Förbundet för lärarna i historia och samhällslära FLHS r.f.

SYYSLIITTOKOKOUS

pidetään lauantaina 26.10.2003 klo 9.30 Porthaniassa,
Yliopistonkatu 3, 00100 Helsinki.
Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset syysliittokokousasiat.

Hallitus

Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liitto HYOL r.y.
Förbundet för lärarna i historia och samhällslära FLHS r.f.

HÖSTENS FÖRBUNDSMÖTE

hålles lördagen den 26.10.2003 kl 9.30 i Porthania,
Universitetsgatan 3, 00100 Helsingfors.
Vid mötet behandlas stadgeenliga höstmötesärenden.

Styrelsen